

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre *Els fruits saborosos* de Josep Carner a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)
< <http://lletra.uoc.edu/ca/obra/els-fruits-saborosos-1906> >

Els fruits saborosos (1906)

Narcís Comadira

La vigília de la Candelera de l'any de gràcia de 1906, és a dir, el primer de febrer, es va acabar d'imprimir, als obradors de Joaquim Horta, un llibret amb només divuit poemes d'extensió més aviat breu que estava destinat a marcar l'inici d'una nova estètica dins la poesia catalana i a assenyalar que alguna cosa estava passant en el si de la cultura catalana en general.

La publicació d'aquest llibret, *Els fruits saborosos*, a començaments del 1906, indica que les vagorositats modernistes, les seves truculències i les individualitats genials o genialoides ja tenen els dies comptats. Catalunya necessita una altra cosa. Potser necessita menys creativitat aparatosa, moltes vegades simulada, i més solidesa creativa. Sobretot necessita, pel que fa a la literatura, una ordenació de la llengua que la converteixi en una eina capaç de qualsevol escriptura. I necessita, pel que fa a les arts en general, una codificació que les faci avaluable i transmissibles. És a dir, necessita uns instruments sòlids per a crear tradició. El [Noucentisme](#) es va proposar aquesta fundació d'una cultura sòlida, moderna i transmissible, d'una cultura catalana seriosa equiparable a les cultures europees més avançades. El 1906 es van donar una sèrie de símptomes que mostraven que alguna cosa començava a passar. I *Els fruits saborosos* va ser un d'aquests símptomes.

Des de Teòcrit i Virgili a Jacopo Sannazaro, que va escriure un llarg poema amb aquest títol, Arcàdia, el 1502, llarga és la tradició literària que va descriure una Arcàdia idíl·lica poblada de pastors, creuada pel riu Alfeu. Però jo em vull fixar en una altra tradició arcàdica, la plàstica o pictòrica, perquè crec que, d'alguna manera, té alguna cosa a veure amb *Els fruits saborosos*. D'altra part, convé recordar aquí l'origen visual de la paraula "idil·li", que si bé s'ha llegit, des del renaixement, com a "obreta bucòlica o pastoril", etimològicament procedeix d'un diminutiu del grec que vol dir "veure". Per tant, un idil·li seria una "petita visió".

L'Arcàdia entra a l'imaginari català de començaments del segle vint a través del paisatge i les provatures estròfiques clàssiques d'un capellà de Mallorca i a través de les lloances d'un pintor de França fetes per un capellà de Barcelona.

Un pintor com Torres-García en pot tenir prou amb unes imatges i la seva voluntat. Un poeta, a més, necessita un exemple literari.

La pintura classicista de Puvis de Chavannes tenia a França companyia lírica: Jean Moréas, per exemple, simbolista i de l'anomenada école romaine, Albert Samain, també per exemple, del qual [Carner](#) n'havia traduït com a mínim, que jo sàpiga, un poema, "J'aime l'aube aux pieds nus qui se coiffe de thym", publicat el febrer del 1902 a la revista *Vida*, de Girona, poema encara ben simbolista. Samain, més endavant escriptor d'idil·lis classicistes, un dels quals traduït, precisament, per mossèn [Costa i Llobera](#).

Escena idíl·lica, escenari mediterrani, casa blanca, teulat rosa, portal amb un parral, etc. Infants mig despullats, una mare que es diu Lida. Dia clar que embriaga, riure cristal·lí, ventet foll per afegir un punt de joc a la natura. I potser de picardia. Les semblances amb qualsevol dels idil·lis carnerians es

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre *Els fruits saborosos* de Josep Carner a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)
< <http://lletra.uoc.edu/ca/obra/els-fruits-saborosos-1906> >

fan notar de seguida. Escenaris similars, noms clàssics per als personatges, etc. I, és clar, el vers alexandrí, que és el que predomina a *Els fruits saborosos*. Però si bé la idea formal d'aquests idil·lis carnerians, el to familiar trasplantat al món clàssic o bé el món clàssic trasplantat a la ruralitat catalana, els alexandrins, fent dístics o quartets rimats, bé poden emmirallar-se en els de Samain (i Carner així ho va reconèixer), l'originalitat carneriana és que Carner escriu tot un llibre amb un sol correlat, els fruits, que pren com metàfora dels seus personatges o d'algunes de les situacions en què es troben.

I ara començo a arribar allà on volia. Els ho diré d'entrada: l'Arcàdia de Carner no és pas una Arcàdia beneitona, juganera, superficial, lleugera, petit burgesa, com a vegades s'ha dit. Sorpren que en un jove de vint anys, que són els que Carner tenia quan va escriure aquests versos, hi hagi ja aquesta saviesa de la presència de la mort a l'Arcàdia, que vol dir en tota vida felicitat. Però Carner, com Mozart, va ser un nen precoç. Als quinze anys, el 1899, per exemple, va obtenir el primer accésit a la Viola, que va guanyar el canonge Collell, als [Jocs Florals](#) de Barcelona, amb un poema grandiloqüent i florallesc.

A part del mestratge de Costa i Llobera, hi ha a *Els fruits saborosos* alguna cosa del parnassianisme de Jeroni Zanné i alguna cosa de la influència de Heredia i de Moréas i molt de la de Samain. Aquells "certs poetes francesos del temps de Mucha" que llegien, ell i Bofill i Matas, com escriurà Carner al pròleg de la segona edició de *La muntanya d'ametistes* de [Guerau de Liost](#) molts anys després, recordant la seva joventut, representen literàriament el que Puvis de Chavannes representava plàsticament, academicisme, classicisme i, encara un toc de simbolisme decadent. Tot això és encara a les pintures de Torres-García de començaments de segle, com és també, encara, a *Els fruits saborosos*. Però el trencament és tan palès que el llibre es rebut entre els poetes joves com una autèntica revolució.

Repassem per sobre els poemes de *Els fruits saborosos*. Evidentment que no hi ha drames, sang i fetge. No és una Mort vestida de negre i amb la dalla la que plana al fons d'aquesta Arcàdia carneriana. No. Carner és encara jove i, sobretot, és subtil. La Mort que treu el cap al fons d'aquesta "comedieta humana", com en va dir, no sense reticència, Carles Riba, quan va ressenyar-ne la segona edició, la del 1928, és la mort de les il·lusions. La mort que el destí imposa a cadascú segons la seva tria. I triar vol dir matar totes les altres possibilitats. Per poc que ens hi fixem, hi ha molts poemes que parlen de la vellesa, de la pèrdua de la gràcia de la joventut, dels enuigs de la vida. Són pinzellades a vegades casuals, com hem vist en el poema de Samain, però suficients per donar a l'idil·li aquella ombra de veritat que la mort afegeix sempre a tot, ni que sigui a l'Arcàdia.

Carner va escriure tres versions d'aquest llibre com a tal, i això sense comptar les versions anteriors a la de la primera edició d'alguns dels poemes, premiats en jocs florals abans de la publicació de 1906. El 1928 en va publicar una revisió normativa que hi afegia algun petit canvi substancial, i, el 1957, la versió definitiva. Indubtablement, aquesta és la millor de totes. La més seriosa i la més profunda. I, de fet, la que hem de tenir en compte quan parlem de *Els fruits saborosos* com a poesia. Una altra cosa és quan en parlem com a història de la literatura o de l'estètica catalanes.

Quan Carner publica, el 1957, el seu volum de l'obra completa titulat *Poesia*, magníficament prologat per [Marià Manent](#), només hi respecta, dels seus llibres antics, un llibre sencer amb els mateixos poemes i en el mateix ordre de la seva primera edició: *Els fruits saborosos*. Només farà canvis als poemes. I és que aquest llibre representa per ell el seu inici com a poeta, encara que no sigui el seu primer llibre.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre *Els fruits saborosos* de Josep Carner a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)
< <http://lletra.uoc.edu/ca/obra/els-fruits-saborosos-1906> >

És evident que, en la seva primera versió, *Els fruits saborosos*, tot i contenir ja en estat larval molt del que serà el millor Carner, *fraîcheur et finesse*, per dir-ho amb paraules de Jean Cassou, encara els poemes hi són una mica incipients. El mateix Carner, el 1928, normatitzant-los, ja hi fa algunes esmenes en la direcció del que Bofill i Matas li havia dit en la seva ressenya publicada a *La Veu de Catalunya* el 1906 mateix. Bofill havia escrit que a *Els fruits saborosos* s'hi detectava "l'ausència d'un acabat treball de llima" i "certs atreviments de pensament".

És possible que aquests atreviments els veiés sobretot a "Les prunes d'or", on Marià Manent, encertadament, hi veu una clara influència baudelairiana. És un poema sobre com s'imposa el desig eròtic, i la descripció que fa Carner d'on porta aquesta imposició, de fet, a una iniciativa femenina cap a la possessió de l'arbre, el mascle, potser va esverar una mica Bofill -i potser va ser això, també, el que va esverar mossèn Costa, quan se'n va adonar-, i per això parla en la seva ressenya, púdicament, d'"impetuositats juvenils".

Atesa, però, la relació íntima entre Eros i Tànatos, també podem llegir el poema entenent que Aglaia és una personificació de la Mort. De fet, diu Carner, la seva cabellera és "com una nit mortal" i "té en els ulls un caire brillant com de punyal". I tota la naturalesa sembla confabulada en el coit definitiu que es prepara, i així "L'agost com es rebolca, tot sol, damunt del camp". I si la rebolcada de l'agost és solitària, la Mort sempre necessita l'altre.

Per mi, l'altre gran poema del recull, juntament amb aquest, és el darrer: "Els raïms immortals". Poema que segella aquest petit i casolà de *rerum naturae*, de com funciona la naturalesa. I ja no parla d'infants, ni de casades joves, ni de dones ardents, ni de vídues reposades, ni d'homes preocupats per com s'enlletgeixen les dones, ni de vells ni velles, ni de la fugacitat de la vida. Parla del poeta, del que, en aquest món natural, rep l'encàrrec d'adonar-se de la naturalesa de les coses i de cantar-la i cantar-les. I Carner hi exposa la seva teoria poètica, la seva manera d'entendre la poesia.

I, quan la vida s'acaba, aquesta vida a què el poeta ha renunciat, als delits i a les recances -sí, també les recances-, feta tota perfum i transparència, és a dir, emoció i gramàtica, convertida en poesia, el poeta vol deixar-la per als que vindran.

Els raïms dels dies del poeta, esclafats i convertits en vi, trasmutats en el cup de la completa essència, convertits en poesia, es fan així immortals. La Mort, que també habita a l'Arcàdia de forma natural, només és vençuda per la paraula, pel llenguatge, per la poesia.

Copyright © Narcís Comadira. Conferència inèdita llegida dins el cicle "1906 lletres"

bibliografia

Bibliografia

WEB: A la Hiperenciclopèdia

http://www.enciclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0110519

WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search~S13*cat/X?Els+Fruits+saborosos+&SORT=A&searchscope=13

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre *Els fruits saborosos* de Josep Carner a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)
< <http://lletra.uoc.edu/ca/obra/els-fruits-saborosos-1906> >

WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.es/search*cat/X?SEARCH=a:%28Carner%29+and+a:%28Josep%29+and+t:%28fruits%29+and+t:%28saborosos%20%29&SORT=D

WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|SEls+fruits+saborosos|Orightrightresult|U1?lang=cat&suite=pearl>

WEB: Per comprar-ne llibres

<http://www.llibres.cat/ca/llobres/els-fruits-saborosos296188/>

WEB: Articles de Traces sobre l'obra

http://traces.uab.cat/search?p=els+fruits+saborosos&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+lengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=0&of=hb

comentaris sobre l'obra

Crítica

WEB: Sobre Josep Carner

Pàgina de LletrA sobre l'autor d'*Els fruits saborosos*.
<http://lletra.uoc.edu/ca/autor/josep-carner/>

WEB: Sobre Nabí

Pàgina de LletrA sobre aquesta obra de Carner.
<http://lletra.uoc.edu/ca/obra/nabi-1941/>

WEB: Sobre *Misterio de Quanaxhuata*

Pàgina de LletrA sobre aquesta obra de Carner.
<http://lletra.uoc.edu/ca/obra/misterio-de-quanaxhuata-1943/>

WEB: Josep Carner, un segle de cultura catalana

Pàgina sobre l'escriptor a l'espai "Catalunya des dels tròpics. Les lletres catalanes de l'exili a Mèxic".
<http://lletra.uoc.edu/exili/cat/noms/jcarner/index.html>

PDF: Els fruits saborosos

Dossier de M. Àngels Claramunt i Carles Vega sobre aquesta obra poètica, dins el Seminari didàctic "El gust per la lectura" (1997-1998).
http://www.xtec.cat/lic/centre/professorat/dossiersgust/Carner_1997.pdf

Propostes didàctiques

Recursos

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre *Els fruits saborosos* de Josep Carner a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/obra/els-fruits-saborosos-1906> >

WEB: *Els fruits saborosos*

Proposta de lectura a Biblionet, la guia interactiva de literatura catalana.

<http://www.xtec.es/~Irius1/carner/contenedor.htm>
